

PERORAALISESTI (P.O.) ANNETTAVIEN LÄÄKKEIDEN JAKAMINEN

Näyttötapa

- Lääkkeiden jako dosettiin tai lääkelaseihin
- Niiltä osin kun tehtävää ei pystytä näyttämään, se tulee kuvata suullisesti

Yleiset arviointiperusteet (katso tarkat kriteerit kääntöpuolelta)

- ____ Työntekijä ja aseptiikka (mm. hygienia ja oikeat työtavat)
- ____ Työympäristö (mm. valaistus, puhtaus)
- ____ Lääkkeet ja välineistö (mm. oikeellisuuden ja käyttökunnon tarkistaminen sekä hävittäminen)
- ____ Potilas (mm. oikea potilas, riskitiedot, tunnistaminen, hygienia, ohjaus, seuranta ja hätätilanteessa toimiminen)
- ____ Kirjaaminen ja tiedonsiirto (mm. lääkitystiedon oikeellisuus, antokirjaus)

Lääkkeen jakoon liittyvät tehtävät

- ____ Lääkkeen jako lusikalla tai atuloilla
- ____ Lääkelasien värit organisaation ohjeen mukaiset (jos käytössä värilliset lääkelasit)
- ____ Lääkkeen oikea käsittely, esim. puolittaminen, helposti hajoavan tabletin ottaminen blisteristä
- ____ Jaettujen annosten merkitseminen
- ____ Kaksoistarkistuksen tekeminen
- ____ Jaettujen lääkkeiden säilytys
- ____ PKV-lääkkeen tunnistaminen (mm. mikä on PKV-lääke, missä säilytetään, miten eroaa muista)*
- ____ Erikseen annettavan huumausaineen (N-lääke) huomioon ottaminen (mm. ei jaeta valmiiksi, kirjaaminen)*
- ____ Koneellisen annosjakelun piirissä olevan potilaan lääkkeiden jakoon liittyvät asiat (mm. lääkkeiden tilaus, lääkkeiden säilytys ja pussien antoon valmistautuminen) – jos annosjakelu käytössä

*) Nimikesuojattujen ja lääkehoitoon kouluttamattomien tulee antaa lisäksi PKV-näyttö

YLEISET ARVIOINTIPERUSTEET, ARVIOIDAAN SOVELTUVIN OSIN KAIKISSA NÄYTÖISSÄ

Aseptisen toiminnan periaatteiden ymmärtäminen ja niiden mukaan toimiminen

- Näytön antajalla on oltava lakattomat, rakennekynnetömät ja koruttomat kädet (kello, rannekorut ja sormukset pois)
- Käsihygieniasta huolehtiminen ennen ja jälkeen lääkkeiden käsittelyn.
 - Käsienpesu saippualla: kädet pestään saippualla silloin kun kädet ovat likaiset ja aina WC-käynnin jälkeen
 - Käsien desinfiointi, käsihuuhteen oikea käyttö: riittävästi käsihuuhdetta, oikea levittäminen, käsihuuhteen kuivuminen, käsien desinfiointi ennen potilaaseen koskemista, ennen aseptista työtehtävää, potilaaseen koskemisen jälkeen, potilaan eritteisiin koskemisen jälkeen, potilaan hoitoympäristöön koskemisen jälkeen
- Suojakäsineiden oikea käyttö ja vaihto organisaation ohjeiden mukaan
 - Suojakäsineiden oikeanlainen käyttö: suojakäsineillä ei siirretä mikrobeja paikasta toiseen
 - Käsien desinfiointi aina ennen suojakäsineiden laittoa ja poistamisen jälkeen
- Rauhallinen ja järjestelmällinen työskentely

Työympäristöltä vaadittavien piirteiden ymmärtäminen ja niiden mukaan toimiminen

- Riittävä valaistus
- Työskentelyalueen pintojen desinfiointi ennen työskentelyä
- Lääkkeiden käsittely-ympäristön siistiminen työn jälkeen
- Laminaari-ilmavirtauskaapin (LIV-kaapin) oikea käyttö, jos sellainen on

Lääkkeiden ja välineistön tunteminen ja niiden oikea käyttö

- Lääkkeenjakovälineiden puhtaus
- Lääkemääräyksen tarkistaminen
 - Käytössä oikean potilaan ajantasaiset lääketiedot
 - Oikea lääke, lääkemuoto, annos, antoreitti, antotapa ja antoaika
- Lääkkeiden käyttökunnon varmistaminen (esim. säilytetty oikein, voimassaolo, pakkausten eheys, nesteiden väri ja kirkkaus)
- Välineistön käyttökunnon varmistaminen ja esille ottaminen (esim. i.v.-välineistön suojapussien avaus oikein, jotta tuote esim. neulan kammio ei kontaminoidu)
- Lävistyskorkkien ja ampullin kaulan desinfektio ja kuivuminen
- Lääkkeiden tunnistaminen
 - Valmisteyhteyden löytäminen (esim. Terveystietokanta, Fimean lääkehaku, Hoitotyön Pharmaca)
 - Rinnakkaisvalmisteen tietojen löytäminen
 - Käsittely- ja anto-ohjeen tarkistus
 - Käyttöaihe
 - Haitta- ja yhteisvaikutusten huomioon ottaminen
 - Lääkkeen antoajankohdan (vs. ruokailu, muut lääkkeet ja vuorokaudenaika) huomioon ottaminen
- Jätteiden (välineet ja lääkkeet) asianmukainen hävittäminen
- Työturvallisuuden huomioon ottaminen

Potilaan huomioon ottaminen lääkehoidon eri vaiheissa

- Valmius ei toivotun ja vakavan lääkeainereaktion hoitamiseen (osaa kertoa miten toimitaan)
- Potilaan tunnistaminen
 - Lääkkeitä käsiteltäessä varmistetaan, että lääke ja potilas ovat oikeat
 - Lääkkeen annossa tarkistetaan potilastieto rannekkeesta ja kysytään potilaalta henkilötunnus tai muu organisaation käyttämä tunnistamistapa
- Potilaan riskitietojen huomioon ottaminen
- Hyvän hygienian toteutuminen ja injektioita annettaessa ohjeiden mukainen ihon desinfiointi (kertapyyhkäisy, ihon kuivuminen)
 - Huom! Rokotteet ja ihon alle annettavat valmisteet, joiden kohdalla ei aina ihoa desinfioida
 - Organisaation ohjeiden mukainen toiminta
- Lääkkeen oton varmistaminen (esim. ei jätetä lääkkeitä ruokatarjottimille)
- Potilasohjaus (esim. potilas tietää mitä hänelle annetaan ja miksi)
- Tarkkailu ja yksilöllisen lääkkeen vaikutuksen seuranta (riittävä seuranta esim. vahvoja kipulääkkeitä annettaessa, perustelu miksi pitää seurata; osaa kertoa seurantaan liittyvät asiat)

Kirjaamisen ja tiedonsiirron merkityksen ymmärtäminen ja niiden mukaan toimiminen

- Potilaan lääkityksen tarkistaminen (merkintöjen oikeellisuus)
- Potilasasiakirjojen vertaaminen (lääkkeenjakolista ja potilastietojärjestelmä)
- Potilaan lääkityksen kirjaaminen lääkehoidon eri vaiheissa – myös antokirjaus
- Toiminta ja kirjaaminen lääkkeenannon virhetilanteessa
- Yksikön lääkehoitosuunnitelman ymmärtäminen ja tietojen soveltaminen